

Partis prima de vniuerso.

ralius in sua virtute motiua sine affectiua et hoc est voluntas in ipis. Quare manifestum est cum lege sua creata est vnaqueque ipsarum et quasi cum libro vbi legit quod ei naturaliter aut faciendum sic aut declinandum. Similiter quasi cum lucerna vel lumine ostendente sibi vias per quas ambulare debeat et de via que necesse habeat declinare quod in primis hominibus qui in simili perfectione per modum suo facti et formati fuisse non dubitantur ab illis qui prophetice sermonibus et diuinis oraculis non credere neque credunt. Manifestum igitur quia secundum hunc modum nascitur aranea cum lege libro et lucerna homini qui et lex est ei quam transgredi non potest et liber est in quo legit quodammodo qualiter ei et bene viuendum sit et qua arte vel artificio motus sit ei querendus et lucerna est ostendens eidem vias per quas debeat ambulare naturaliter. Manifestum autem est tibi quia omnis lex sermo est et designatio voluntatis eam iubens siue imponens quod via igitur omnis natura tam substantiarum nobilium abstractarum quam hominum tam ceterarum animalium et etiam vegetabilium nascitur ex necessitate cum iudicio et designatione voluntatis et beneplaciti creatoris quam cum lege sua habet vnaqueque ex necessitate in se et a se non solum vna cognoscat voluntatem creatoris naturaliter. Sed etiam ipsam cognitionem naturalem eiusdem et hoc apparet ex prescripta definitione legis.

Secundam responsionem ad hanc questionem dedit quidam ex sapientioribus sanctisque doctoribus christiano rum dicens quod cum preceperit rex aliquis edificari sibi ciuitatem de vna eius voluntate vnoque imperio ipsius de edificanda ciuitate procedunt tam multa et varia opera operariorum necnon equorum mulorum asinorum omniumque animalium oneriferorum. Videbis ibi alios in lapidicinis eradicantes alios cedentes alios sculpentes alios polientes videbis alios comportantes eosdem lapides alios porrigentes illis cementariis alios collocantes eos in structura muroz. Videbis ibidem quadrigas et quadrigarios alias onerari alias honoratas ad locum edificij peruenire. Videbis fabros ferrarios multiplicia instrumenta necessaria illi edificio fabricantes. Videbis et fabros lignarios quos vulgo carpentarios vocat suorum arcium opera facientes. Sunt et alia officia et opera innumera que premetipsum excogitare tibi facile est. Ex vna igitur volun-

tate regia vel iussu vides tam multos motus hominum et animalium quadrigarum et aliarum euectionum fieri tam multa genera artificum et operariorum tam et multis et variis generibus artificioz occupari. Scitis operariis omnibus et ministris quid artis vel opis ad vnumquemque pertineat ad vnum iussu regium quod leuissimum signo agnoscunt singulos opera sua aggredi et explere et iam dixi tibi ex sermone Aristotelis quod virtutes seminales sunt artificioz. Quare et ipsa semina artificibus. Appet igitur tibi ex hac consideratione quodliter sine labore et solitudine nutu voluntatis fuerantam multitudinem varietateque creaturarum suarum mouet et regit creator altissimus quanto et rex nulli modo magnificentia et gloria nulla ex parte eius expanditur tam multitudinem animalium et hominum et artificum et operariorum instrumentorumque innumerabilium mouet et regit et in fine intentionis sue dirigit et coniungit sedes in solio suo quietissimus. Quod si de toto ipso regno considerationem facere volueris inuenies exempli similitudinem exemplumque conuenientius quam regis ad regem et regni ad regnum et gubernationis ad gubernationem prudentie ad prudentiam cure ad curam iusticiarum ad iusticias et iudiciorum ad iudicia presertim si eum a deo inclitum ymaginatus fuerit ut plene atque totaliter absque rebellione vlla sine resistetia sit ei subditum regnum suum eaque predictum sapientia ut velut splendore prophetico illuminatus omnia cognoscat et videat que aguntur in eodem regno. Cui ea sit bonitas atque rectitudo et feruor rectitudinis ut toto studio et viribus omnem iniquitatem et iusticiam persequatur. Hic igitur constituet et ordinabit ab initio vel potius ornabit totum regnum suum magistratibus sapientissimis ministris obediuntissimis et instruet eos mandatis vitalem et iusticie leges iustissimos ac laboriosos per omnes fines suos promulgabit. Sed et de alijs omnibus que ad pacem tranquillitatem defensionemque regni contra hostes sapientissime provident. Hic igitur solo nutu optie voluntatis sue mouebit sibi assistentes demum preudes prudentiarum suarum rectores et custodes finium magistratus ciuitatum iudices omnium ordinum. Videbis sub eo dispositissimam armatamque miliciam. In primis duces legionum deinde ciliarum quinquagenarios centuriones decuriones et ita usque ad extremum vel vnicum bellatoz totam armatam miliciam decetissime ordinatam. Regem istud in solio suo videbis